

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

AAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Amsterdam

11/10/2018
jaargang 97

nr **02**

Van 1954 tot aan zijn overlijden in 2004 wordt de gemeente van Amsterdam in het ambt gediend door C.E. Hotting. Eerst tien jaar als diaken, daarna veertig jaar als ouderling. Als hij in 2002 op zijn leven terugblijkt, roept hij een voorval uit zijn kinderjaren in herinnering, dat hem altijd is bijgebleven: 'Ik zat eens haver voor de paarden te wassen, toen ds. M. Hofman op z'n hurken

bij me kwam zitten: 'Zo, ben jij haver aan het wassen? Ben je bang dat de mijt erin komt?' Vakkundig voelde hij aan de haver. Ik dacht: Hè, heeft die dominee daar verstand van? 'k Wist niet dat hij ook boer was geweest. Hij vroeg: 'Heb je wel eens in de Bijbel gelezen: Wiens wan in Zijn hand is...?' Daarover sprak hij met me, heel liefdevol en ernstig. Onvergetelijke herinneringen!

Veilig in de spelonk van Adullam

We leven in bange tijden. Het klimaat is ontregeld en natuurrampen nemen toe in omvang. Grootmachten staan dreigend tegenover elkaar en het Midden-Oosten is een kruisvat. Er is sprake van een groeiend anti-semitisme en de vervolging van christenen wordt steeds heviger. Onze regering is de koers kwijt en de kerk is in diepe slaap.

En tot hem vergaderden alle man die benauwd was, en alle man die een schuldeiser had, en alle man wiens ziel bitterlijk bedroefd was, en hij werd tot een overste over hen; zodat bij hem waren omtrent vierhonderd mannen.

1 Samuël 22:2

ds. C. Sonneveld,
Alblasserdam

Jawel, er is nog een overblijfsel naar de verkiezing der genade dat onder dit alles zucht, maar intussen het meeste last heeft van zichzelf. Hier en daar schreeuwt een ziel tot God. Er zijn jonge mensen die met een gemis lopen en niet weten waar ze het zoeken moeten. Kortom, een bange tijd.

Alle man

Zo'n tijd is ook de tijd van koning Saul geweest. We lezen van 'alle man die benauwd was': armen en verdrukten die wellicht gehaat werden om hun liefde tot David. We lezen ook van 'alle man die een schuldeiser had'. In die tijd van wanbeheer en hoge belastingen staken veel mensen zich in de schuld en konden zij als slaaf worden verkocht. We lezen tenslotte van 'alle man wiens ziel bitterlijk bedroefd was': mensen die diep bedroefd waren over de gang

van zaken in Israël. Van het theocratisch koningschap was niets terechtgekomen. Saul heerste als een oosters dictator en Gods wet werd vertrapt. Zij zagen dit aan met een schreiend hart.

Kennen wij iets van deze benauwdheid? Als onze ogen geopend worden voor onze ellendestaat, wordt het zo benauwd. Als Gods Geest ons gaat overtuigen en ontdekken, waarheen moeten we dan nog vluchten? O, die benauwdheid die het deel is van allen die moeten sterven en niet kunnen sterven! Verstaat u het? Zijn er die een schuldeiser hebben? Die kennis gemaakt hebben met Gods recht en daaronder gebogen gaan? Bij wie het is: 'Betaal wat ge schuldig zijt!' en die geen penning hebben om te betalen? O, het wordt omkomen onder de aanklachten van de wet en de influisteringen van de satan! Strafwaardig in zichzelf gaan ze vallen aan de zijde Gods. Hoe komt dat? Er is benauwdheid en droefenis; droefenis uit kracht van de liefde Gods die in hun hart is uitgestort. Ze treuren over de zonde en hun Godsgemis. Ze zijn God kwijt en er is niets wat die leegte kan vervullen. Licht het zo ook in uw binnenste?

Vergaderd

Er gebeurt iets wonderlijks in die bange tijd onder Israël. Hoewel David zich verstoppt heeft in de spelonk van Adullam, kan hij niet verborgen blijven. Sauls soldaten weten hem niet te vinden; armen en elendigen wel. Hoe dat kan? Daar zorgt de Heere voor. Hij baant de weg voor hen. En zo komen ze. Onweerstaanbaar worden ze getrokken tot de gezalfde des Heeren. Ze komen aan van alle kant. Ze nemen de toevlucht tot David. Ze 'vergaderden' zich tot hem.

Is dit geen treffend beeld van wat we lezen in Lukas 15:1: 'En al de tollenaars en de zondaars naderden tot Hem om Hem te horen? En is David hier geen heerlijk type van de Christus? Hij Die woonde in de hemelse heerlijkheid, werd geboren in een beestenstal. Hij Die alle eer waardig

In dit nummer

4 Commentaar:
Kerk als wijkplaats

6 Spiegel &
spanningsbron [1]

20 Zalig worden op
rechtsgronden

- 2** Veilig in de spelonk van Adullam
- 3** De vijfde bede in het Gebed des Heeren [40]
- 5** Het Hooglied als inspiratiebron [1]
- 7** Dichterbij Dordt
- 8** Christen-zijn in de Palestijnse gebieden [1]
- 9** Geloof en gevoel
- 10** In goede orde: Present op de ledenvergadering
- 11** Het Evangelie is niet naar de mens
- 12** Jeugdtribiek
- 13** Boeknieuws
- 14** Kerknieuws
- 15** Berichten
- 14** Kerkdiensten

De vijfde bede in het Gebed des Heeren [40]

'En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.'

Thomas Watson

is, moest vluchten voor het moordenaarszwaard van Herodes. Hij Die was in de schoot van Zijn Vader, had geen plaats om Zijn hoofd neer te leggen. Hij Die het Leven Zelf is, werd gelegd in een grafspelonk.

Maar juist zo is Hij het tarwegraan dat vrucht draagt! Zo heeft Hij genade verworven voor nameloos arme, doodschuldige zondaren! En nu komen ze van oosten en westen, van noorden en zuiden. Het is een kleine kudde die aangroeit tot een grote schare die niemand tellen kan. Bent u er ook bij?

Overste

David heeft er niet één weggestuurd. Er staat: 'hij werd tot een overste over hen'. Hij heeft hen overgenomen. En zo geldt dat ook van Davids grote Zoon en Heere. Hij zegt: 'Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen; en die tot Mij komt, zal ik geenszins uitwerpen'. Onder het volk dat Hij aantrekt zijn niet vele edelen. Het is vaak het minste van het minste.

Is uw naam daarmee genoemd? Hij roept het u toe: 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en ik zal u rust geven'. Als Borg heeft Hij benauwdheid gekend, meer dan anderen. Zijn ziel was bedroefd tot de dood toe. Wat Hij niet geroofd heeft, moest Hij betalen. Met Zijn dierbaar bloed heeft Hij voldaan aan het eisend recht van God, en dat uit eeuwige liefde tot Zijn Vader en tot al de Zijnen. Nu mogen ze tot Hem komen en zullen ze tot Hem komen. Hij maakt het waar: 'Nooddriftigen zal Hij verschonen, aan armen uit genâ Zijn hulpe ter verlossing tonen...!' En dan? Dan wordt Hij tot een Overste over hen. Niet alleen tot een Zaligmaker en tot een Trooster, maar ook tot Koning om hen te regeren door Zijn Woord, om hen te vernieuwen door Zijn Geest en te leiden door Zijn raad. Geliefde lezer, kent u Hem al? De tijden zijn bang, maar de deur van de spelonk staat nog open. Nog is er plaats. Haast u dan en spoed u om uws levens will

Uit: "Het Gebed des Heeren" van Thomas Watson (uitg. Gebr. Koster, Barneveld, 1999).

B. De tweede zaak in deze bede is de schuldbelijdenis.

Laten we onze schuld belijden. Laten we bekennen dat wij bij God in de schuld staan en dat we verdienen dat Hij ons naar de wet zal oordelen en ons in de gevangenis der hel zal werpen. Als we onze schuld belijden, geven we God de eer. 'Mijn zoon, geef toch den HEERE, den God van Israël, de eer en doe voor Hem belijdenis' (Joz. 7:19). Als wij onze schuld belijden, zal God die vergeven. 'Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve' (1 Joh. 1:9).

Laten we niet alleen onze schuld belijden, maar ons benaarstigen om onze geestelijke schuld betaald te krijgen door Christus, de Borg. Zeg: 'Heere, heb geduld met mij en Christus zal U alles betalen. Hij heeft een oneindige prijs opgewogen'. In het verbond der werken was het niet toegestaan tot een borg te gaan, daar werd persoonlijke gehoorzaamheid geëist. Maar onder het Evangelie hebben we dit voorrecht wel. Daar hebben we het hoge gerechtshof om ontheffing te krijgen. Als wij niets hebben om te betalen, wil God een Borg aanvaarden. Geloof in het bloed van Christus en de schuld is betaald.

Vervolgens moeten we de bede: 'Vergeef ons onze schulden' en de voorwaarde: 'Gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren' bezien. Het vergeven van anderen door ons is niet de oorzaak dat de Heere ons vergeeft, maar het is een voorwaarde: laten we dat na, dan zal Hij ons ook niet vergeven.

C. We zullen nu de bede bezien: 'Vergeef ons onze schulden'.

Dit is een gezegend gebed. Onkundigen zouden zeggen: 'Wie zal ons het goede doen zien?' (Ps. 4:7), waarmee zij bedoelen een goede pacht of een goede koop. Maar de Zaligmaker leert ons om edeler zaken te bidden en wil ons een vaster goed geven, namelijk de vergeving der zonde. Vergeving van zonde is de voornaamste zegen, het is één van de eerste weldaden die God geeft. Als de Heere de zonde vergeeft, staat er niets meer in de weg om alles aan de ziel te doen. Hij neemt de ziel aan, heiligt en kroont ze.

Wat is vergeving van zonde?

Dan gaat de Heere de overtreding voorbij, streep de rekening door en scheldt ons alles kwijt (Micha 7:18).

1. De natuur van de vergeving der zonde zal nog duidelijker blijken, als we enkele Schriftplaatsen ontvouwen.

a. De zonde vergeven, is de ongerechtigheid wegnemen. 'En waarom vergeeft Gij niet mijn overtreding?' (Job 7:21). In het Hebreeuws staat er: 'van mij afnemen'. Het is beeldspraak, genomen van iemand die onder een zware last dreigt te bezwijken. Dan komt er een ander, die de last van hem afneemt. Zo neemt God die last van onze consciëntie weg en legt die op Christus. 'De HEERE heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen' (Jes. 53:6).

(wordt vervolgd)

Kerk als wijkplaats

Plotseling was de kerk even interessant. Maar de aanleiding was verschrikkelijk. Een ongeluk in Oss, waarbij een trein op een soort elektrische bakfiets botste. Verschrikkelijk, vier kinderen kwamen om, een vijfde kind en de begeleidster kwamen in het ziekenhuis terecht.

P. Schalk,
Veenendaal

Iedereen was geschokt, en terecht! Zo plotseling, zo'n dramatische gebeurtenis. Dat kan zomaar gebeuren met ons en met onze kinderen. Het kwam even heel dicht bij. Overal in Nederland werd er over gesproken. En in Oss kwam de hulpverlening op gang. Daarbij hoort steeds vaker ook een moment van gezamenlijke emotie. Heel bijzonder dat burgers elkaar dan opzoeken en gezamenlijk iets willen delen. Maar wat? En waar?

Dorpshuis, school of kerk

In dergelijke gevallen wordt gezocht naar een plek waar veel mensen bij elkaar kunnen komen. Soms op een plein, maar heel vaak ook in de beslotenheid van een dorpshuis of een aula van de plaatselijke school. Maar ook de kerk is een steeds vaker voorkomende wijkplaats. Kerken zijn er immers op ingericht om een grote schare te ontvangen.

Wel triest als je dan hoort dat de kerken op zulke momenten voller zijn dan tijdens de wekelijkse erediensten, als die er nog worden gehouden. Een groot aantal van de bezoekers betreedt in zo'n situatie voor het eerst een kerkgebouw. Dat komt doordat men zich van de kerk heeft vervreemd. In onze samenleving is de kerk iets bijzonders geworden. Niet als gebouw, want er staan er nog genoeg. Maar wel als plaats van samenkomst, om daar onder de prediking van het heilig Evangelie onder de bediening der verzoening te komen.

Dorpskerkendag

De ontzaglijke kerkverlating heeft tot gevolg dat heel veel (dorps)kerken leeg-

Plotseling was de kerk even interessant. Maar de aanleiding was verschrikkelijk. Een ongeluk in Oss.

staan, dan wel nauwelijks gebruikt worden als kerk. Vandaar dat er actief wordt gewerkt om de kerken weer een plek te geven. Zodoende werd onlangs een eerste landelijke Dorpskerkendag gehouden. Volgens een van de organisatoren 'omdat dorpskerken zich vervreemd hebben van het dorp'.

De vraag is overigens of dat niet beter omgedraaid zou kunnen worden, immers het dorp heeft zich vervreemd van de kerk. Maar buiten dat is het wel bijzonder dat dit initiatief ontstond. Er zijn ook drie dorpskerkenambassadeurs, voor het noorden, midden en zuiden van ons land.

Een van de sprekers meldde dat hij de kerk nauwelijks vanbinnen ziet als kerkganger, maar hij was er wel van overtuigd dat kerken zoveel mogelijk behouden moeten blijven. Alleen zullen ze een andere koers moeten gaan varen.

Blijkbaar was de spreker niet de enige die deze mening is toegedaan. Ook minister Van Engelshoven (OCW) is van mening dat gemeenten moeten komen tot een integrale kerkenvisie. Daardoor kan de dreigende sluiting van veel kerken worden tegengegaan. Er zijn momenteel 5600 kerkgebouwen in Nederland. Maar 30 tot 80 procent lijkt te moeten sluiten, omdat de kosten niet meer op te brengen zijn. Doel van de kerkenvisie is om cultureel erfgoed te behouden.

Eredienst

Op zich een nobele doelstelling, maar volstrekt in tegenstelling tot datgene waar kerken werkelijk voor zijn, namelijk om hierin de erediensten te houden, om Gods Woord te verkondigen. Ze zijn bedoeld als de werkplaatsen van de Heilige Geest. Daar waar het Evangelie van vrije genade voor arme zondaren wordt gepreekt, daar werkt de Heere.

Kerken die door de overheid in stand worden gehouden als cultureel erfgoed zullen ook een verantwoordingsplicht jegens de overheid hebben. En als de overheid de kerk in beheer neemt, dan zal een bijeenkomst als in Oss gehouden kunnen worden, zonder dat de kerkenraad invloed heeft op wat wel of niet mag gebeuren in het gebouw, als daar geen duidelijke afspraken over zijn.

Kortom, op zich kan het heel goed en begrijpelijk zijn als kerken opengesteld worden in geval van ernstige calamiteiten. Maar de kerkenraad heeft dan ook wel de taak om als gastheer te bepalen wat wel en wat niet kan plaatsvinden. Een kerkgebouw is immers geen publiek bezit, maar een ruimte die op gezette tijden wordt opengesteld voor ieder die door de kerkenraad of het kerkbestuur wordt toegelaten.

Zoals de bestuurder van een school de grenzen kan aangeven, evenals de beheerder van het dorpshuis, zo is het ook aan de kerkenraad om regels ten aanzien van het gebruik te stellen. Daardoor kan de kerkenraad bereiken dat men de aanwezigen iets kan bieden dat verder reikt dan een emotionele en gevoelige bijeenkomst. Dan kan namelijk de kerk gaan doen waar ze voor is: om troost te bieden vanuit het Woord.

Het Hooglied als inspiratiebron [1]

ds. J. Schipper,
Scherpenzeel

Het Hooglied van Sálomo is een schoon lied. Wat vorm én inhoud betreft. Dit lied der liederen bevat immers ontroerend mooie beeldspraak. En dat hangt samen met de inhoud: de liefde tussen de bruidegom en zijn bruid. En wat spreekt meer tot de verbeelding dan de liefde tussen man en vrouw?

Wij houden het op Sálomo als de schrijver van dit 'allerschoonste lied'.

Lied der liederen

De Hebreeuwse naam van het boek luidt: 'Sjir Hassjirim'. Dat is: het lied der liederen, het voortreffelijkste onder de liederen. Dus een overtreffende trap! De superlatief in het opschrift zegt ons dat wij hier het hoogste, het voornaamste lied hebben. En deze benaming komt toe, niet aan een menselijk voortbrengsel, maar alleen aan een geschrift dat Goddelijk gezag heeft. De Griekse vertaling luidt: 'Asma asma-toon'. De Vulgaat (de Latijnse vertaling van de Bijbel) spreekt over 'Canticum canticorum'. En Luther sprak over 'Das Hohelied'. De kanttekening bij vers 1 van hoofdstuk 1 merkt op: 'Het is een zeer schoon en bovenmate treffelijk lied'. Dit voortreffelijke liefdeslied heeft al heel wat pennen in beweging gebracht en heeft ook velen geïnspireerd te denken en te schrijven over de natuurlijke en over de geestelijke liefde. Alle eeuwen door!

We willen in een serie artikelen enkele

voorbeelden daarvan geven. Maar eerst wat opmerkingen over het Hooglied in het algemeen.

Sálomo auteur

In het verleden is al veel geredeneerd over het auteurschap van het Hooglied. In onze Statenvertaling staat het voorzetsel van in vers 1: 'Het Hooglied, hetwelk van Sálomo is'. Maar geweest is op het feit dat dit voorzetsel vanuit het Hebreeuws vertaald zou kunnen worden door voor of op. En dan krijg je inderdaad een andere uitleg. Ik ga u hier niet vermoeien met alle mogelijkheden die in het verleden reeds genoemd zijn. Vóór het auteurschap van Sálomo pleiten in ieder geval overduidelijk taal en stijl van dit lied. Sálomo is een man geweest met een groot gevoel voor kunst en poëzie, maar hij heeft ook veel inzicht gehad in de menselijke natuur. Verder kan geweest worden op de verwantschap van het Hooglied met het Spreukenboek,

bijvoorbeeld Hooglied 4:9 met Spreuken 1:9 en Hooglied 4:11 met Spreuken 5:3. Er zijn trouwens geen overtuigende bewijzen om het auteurschap aan Sálomo te ontszeggen. Wij houden het dus op Sálomo als de schrijver van dit, zoals de Joden zeggen, 'allerschoonste lied'.

Verbond der liefde

Wannéer Sálomo het geschreven zal hebben, is onduidelijk. Het is wel een aantrekkelijke gedachte te stellen dat Sálomo het Hooglied geschreven zal hebben in de begintijd van zijn regeringsperiode en de Prediker, dat immers spreekt over de ijdelheid der dingen en over de vergankelijkheid des levens, in de laatste periode. Dat alles en nog wel meer is voor ons echter niet zo belangrijk. Het gaat toch in de eerste plaats om de inhoud van dit lied, dat vanouds werd voorgelezen op het Paasfeest, zoals het de gewoonte was op de Joodse gedenktijden om de inhoud van een Bijbelboek te laten horen. Het gaat dan om de vijf kleine rollen. Zo werd Ruth gelezen op het Pinksterfeest, de Prediker op het Loofhuttenfeest, de Klaagliederen op de gedenkdag van de verwoesting van Jeruzalem, Esther op het Purimfeest, maar op het Paasfeest was het Hooglied aan de beurt. Zo werd immers het verbond der liefde in herinnering gebracht, dat de Heere met het volk Israël in Egypte gesloten had.

Allegorie

Het gehele boek door wordt het beeld volgehouden van de liefde tussen de bruid en de Bruidegom. We hebben dus te maken met een allegorie. De tekst moeten we niet letterlijk opvatten, maar het gaat om de geestelijke betekenis. De allegorie is een regelmatig voorkomende stijfijgure: een oude vorm om een bepaalde boodschap over te brengen. Zo hebt u vroeger op school wellicht kennis gemaakt met het middeleeuwse werkje "Elckerlijc". Die zinnebeeldige figuur "Elckerlijc" (de naam wijst er al op) staat voor "ieder mens". Daarin wordt beschreven hoe de Dood Elckerlijc komt meedelen dat hij sterven moet. Wie we ook zijn, vroeg of laat zal de mens het tijdelijke met het eeuwige hebben te verwisselen. Het is de mens gezet eenmaal te sterven. Een onder ons zeer bekende allegorie is ook de "Christenreize" van Bunyan. Het gehele werk door wordt volgehouden het beeld van de pelgrim die op weg is vanuit de Stad des Verderfs naar de stad Sion.

(wordt vervolgd)

Spiegel & spanningsbron [1]

Als redactie willen we ds. J.M.D. de Heer van harte feliciteren met zijn promotie aan de Vrije Universiteit op maandag 1 oktober jl. We verblijden ons over de afronding en bekroning van de studie van de Middelburgse pastor. We hebben ds. Clements gevraagd in een artikelenserie zorgvuldig aandacht te besteden aan dit belangwekkende proefschrift. Deze wetenschappelijke prestatie van jaren noeste arbeid moge dienstbaar zijn aan de eer van Gods naam en het welzijn van de gemeenten.

v. A.

Voor ons ligt het lijvige boekwerk van bijna 700 pagina's van ds. J.M.D. de Heer, die op 1 oktober jl. zijn proefschrift verdedigde in Amsterdam. Hij deed onderzoek naar de invloed van de evangelische en charismatische (Pinkster-)bewegingen op reformatorisch Nederland. Volgens de titel van zijn boek is de invloed van deze beweging een bron van spanning voor de reformatorische kerken, maar tegelijk ook een spiegel.

ds. G. Clements,
Gouda

De Middelburgse predikant raakte bij dit onderwerp betrokken toen hij als journalist werkzaam was bij het Reformatorisch Dagblad. Het onderwerp heeft hem sindsdien niet meer losgelaten. Het resultaat mag er nu zijn. Ds. De Heer schreef een goed gedocumenteerd proefschrift over een aangelegen thema. Ondanks de wetenschappelijke distantie die een promovendus inneemt, valt de bezorgdheid van onze broeder op over het behoud van de gereformeerde leer en het welzijn van Sion.

Het eerste hoofdstuk is historisch van opzet en bespreekt het ontstaan van de evangelische beweging en de charismatische vernieuwing. In het slothoofdstuk evalueert ds. De Heer zijn onderzoek. In de tussenliggende hoofdstukken beschrijft hij de reacties van vijf reformatorische kerken op de evangelische beweging en

charismatische vernieuwing uit de periode van 1970 tot op heden. Hij signaleert voornamelijk drie reacties. Bij de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt is er van meet af sprake van openheid, bij de hervormd-gereformeerden en de christelijk gereformeerden is er sprake van worsteling en bij de Gereformeerde Gemeenten is er ferme weerstand. In dit eerste artikel willen we nagaan wat evangelisch en charismatisch precies inhoudt.

Opkomst

De evangelischen zijn vooral geïnspireerd door Amerikaanse opwekkingsbewegingen uit de achttiende en negentiende eeuw met mannen als John Wesley (1703-1791) en Charles Finney (1792-1875). Deze opwekkingsbewegingen worden gekenmerkt door verzet tegen de opkomst van de liberale theologie, maar tevens is er een lijn naar de dopersen met aandacht voor persoonlijke geloofskeus, doop door onderdompeling en het vervuld worden met de Geest. Deze opwekkingen kenden bovendien een sterke eindtijdverwachting. Verder werden ze gekenmerkt door een drang tot evangelisatie, gepaard met een grote sociale bewogenheid. In Nederland vinden we dit vooral terug bij de Vergadering der gelovigen (sinds 1851).

In de twintigste eeuw is er de opkomst van de Pinksterbeweging. Deze ontstond in 1906 in Los Angeles (VS). In deze beweging ging alle aandacht uit naar de doop met de Heilige Geest en de geestesgaven (charismata): het spreken in tongen, geneesing en profetie. Deze Pinksterbeweging sloeg over naar ons land waaruit de vrije Pinksterkerken zijn ontstaan. Men hoopte vurig dat de 'Pinksterwind' ook zou gaan waaien in de gevestigde kerken.

Invloed

Voor de Tweede Wereldoorlog had de evangelische beweging een marginaal bestaan in ons land met weinig invloed op de kerken. Dit veranderde na de oorlog snel. Opwekkingspredikers als Billy Graham wisten massa's op de been te krijgen. Een belangrijke impuls kreeg het evangelicalisme met de oprichting van de Evangelische Omroep (1961). Christenen uit alle geledingen vonden elkaar in het gezamenlijk doel van radio en televisie met een christelijke boodschap. De EO-jongierendag startte in 1975 als een 'traditioneel en bescheiden gereformeerd evenement, maar ontwikkelde zich tot een evangelisch spektakel'. In de jaren zeventig krijgt het evangelicalisme invloed op de kerken zelf. Jongeren voelden zich thuis bij organisaties als

Youth for Christ, de Navigators en de koffiebar. Hier werd het toekomstige kader van de traditionele kerken gevormd. Evangelische invloed ging er ook uit van de Alpha-cursus, een evangelisatiecursus van charismatische origine. Deze cursus kreeg breed onthaal, van rooms-katholieken tot en met gemeenten die behoorden tot de Gereformeerde Bond.

Als laatste noemen we de opwekkingsliederen, die volgens de bekende Andries Knevel meer invloed hebben op de harten van de mensen, 'dan alle theologen bij elkaar'.

Spiegel

De evangelische beweging en charismatische vernieuwing kent een toenemende acceptatie bij de reformatorische kerken van ons land, zo concludeert ds. De Heer. De verbroedering van evangelisch, charismatisch en reformatorisch wordt wel de 'oecumene van het hart' genoemd en spreekt tot de algemene verbeelding. Maar juist die ontwikkeling heeft grote gevolgen voor het gereformeerd belijden in de kerken. We moeten ons dat terdege bewust zijn, zo schrijft ds. De Heer. De vraag dringt zich aan ons op hoe het

zover heeft kunnen komen en wat ons antwoord daarop moet zijn. De bekende hervormde predikant ds. A. Vroegindeweyj schreef al in 1961 dat de opkomst van de evangelische beweging een uiting is van onvrede met de 'dorre verstandelijkheid van het geloven in de kerk' zonder de persoonlijke doorleving.

In een volgende aflevering zullen we zien waarom de evangelische beweging in de kerk zoveel ingang heeft kunnen vinden en hoe erop gereageerd is.

(wordt vervolgd)

RUBRIEK **DICHTERBIJ DORDT** [37]

Een leerzaam begin

Uit de DL, hoofdstuk 1,1): 'Aangezien alle mensen in Adam gezondigd hebben, en des vloeks en eeuwigen doods zijn schuldig geworden, zo zou God niemand ongelijk hebben gedaan, indien Hij het ganse menselijke geslacht in de zonde en vervloeking had willen laten en om de zonde verdoemen...'*

Het eerste hoofdstuk gaat over 'de goddelijke verkiezing en verwerping'. Dan kunnen we allerlei gedachten hebben over het begin. Maar opmerkelijk, dat onze Dordtse vaders niet direct met dit onderwerp beginnen. Maar met een ootmoedige belijdenis van Gods recht. Pas in het zesde artikel van dit hoofdstuk gaat het voor het eerst over 'de goddelijke

verkiezing en verwerping'. Daar kunnen we veel van leren. Hoe men begint in het dal van hartelijke verootmoediging, met de erkenning van Gods aanbiddelijk recht: 'Om te verkondigen dat de Heere recht is... en in Hem is geen onrecht' (Psalm 92:16). Hij is recht, wanneer Hij ons állen 'in de zonde en vervloeking had willen laten (1,1)'. Wanneer we in ons spreken, denken en gevoelen over de tere zaken rond verkiezing en verwerping hier niet beginnen, dan ontsporen we. Vroeg of laat. Op welke manier dan ook, naar de ene of andere kant. Dat is de eerste les! Dan de tweede: hoe men daarna de grote waarde van de verkondiging belijdt. Dus de prediking van de liefde Gods in Christus Jezus (1,2). In de diepten klinkt deze verkondiging. In de diepten van onze verlorenheid wil God nog laten prediken. Uit de diepten wil God nog redden, door middel van de Evangelieverkondiging (1,3). Daar waar alles verzondigd en verloren ligt, klinkt Gods stem nog. De roepstem om weder te keren; om onze Rechter om genade te smeken. Genade door recht! Dordt is een loflied op Gods verkiezende liefde. Maar het begint met Gods recht te belijden. De volvoering van Gods recht in Zijn eniggeboren Zoon. En dat

400 JAAR - SYNODE VAN DORDRECHT

wordt beide verkondigd. Dus Gods recht en Gods liefde zijn de inhoud van de verkondiging. Vervolgens horen we dat de verkondiging vrucht draagt of geen vrucht draagt (1,4). Met daarna de vraag: waarom draagt de verkondiging geen vrucht? 'De schuld daarvan ligt geenszins in God, maar in de mens', belijdt 1,5 duidelijk. En de oorzaak van wél vrucht dragen? 'Dat is een genadige gave van God', lezen we daar. Vrucht op de prediking, alleen maar omdat God dat genadig gééft. Het hart van 'de uitverkorenen genadig vermurwt en buigt om te geloven'. Geen vrucht, omdat de mens de duisternis liever heeft dan het licht. 'Maar degenen die niet verkoren zijn - naar Zijn rechtvaardig oordeel - in hun boosheid en hardheid laat'. Zo wordt in 1,6 helder beleden. En spreekt men voor het eerst met vrijmoedigheid over het eeuwige besluit van de goddelijke verkiezing en verwerping. Alleen al van de opbouw van de Dordtse Leerregels valt veel te leren! Laten we ze toch nauwkeurig lezen, en niet vooringenomen benaderen en eenzijdig citeren. Zoals in deze tijd van herdenken regelmatig gebeurt. Tot mijn verdriet.

*) In dit jaar, waarin we stilstaan bij het feit, dat vierhonderd jaar geleden de belangrijke synode te Dordrecht samenkwam, hebben we de onbekende Voorrede en het Besluit geprobeerd wat dichterbij te brengen. Dordt voor en na dus! Het middenstuk bevat de Leerregels zelf en dat vormt natuurlijk de hoofdzaak. Het heeft enerzijds iets onbevredigends om hieraan helemaal voorbij te gaan. Anderzijds verschijnen er in dit jubileumjaar al heel wat publicaties over. Daarom hebben we als redactie ervoor gekozen om gedurende de nummers van dit kalenderjaar een beperkte selectie onder de aandacht te brengen. Dus in de resterende (bijna) drie maanden van 2018 ongeveer elf keer. Het zal dus zeer beperkt zijn.

v. A.

Christen-zijn in de Palestijnse gebieden [1]

Op de Westbank wonen zo'n 40.000 christenen.

Projectgroep
Vervolgde Kerk,
deputaatschap
Bijzondere Noden

'Ik woon in Israël, ik ben Arabier en ik ben christen. En daarom hoor ik nergens bij. Niet bij de Arabieren, want ik ben christen. Niet bij de christenen, want ik ben Arabier. En in mijn land ben ik een tweederangsburger want ik ben geen Jood.'

De bovenstaande uitspraak laat iets zien van de complexe situatie van Arabische christenen in Israël en de Palestijnse gebieden. In twee artikelen willen we nader bezien hoe de situatie van deze christenen is. Het eerste artikel geeft achtergrondinformatie, in het tweede artikel horen we van een aantal christenen zelf hoe zij in het leven staan.

Ontwikkeling

De (Arabische) christenen in het Midden-Oosten horen tot de oudste christelijke gemeenschap in de wereld. Immers, in het Midden-Oosten is in de eerste eeuwen het christendom ontstaan en van daaruit heeft het zich over de rest van de wereld verspreid. De christenen in Israël en de Palestijnse gebieden stammen af van Joden en heidenen die in de eerste eeuwen van onze jaartelling tot het christendom bekeerd werden. Maar inmiddels is dit een regio waar de christenen een kleine minderheid vormen die het niet gemakkelijk heeft. Begin twintigste eeuw was nog ongeveer een derde van de populatie in dit gebied christen. Vandaag de dag is dat afgenomen tot 1,4 procent op de Westbank (ongeveer 40.000 christenen) en nog geen

half procent in de Gazastrook (ongeveer 900 christenen, ongeveer de grootte van één van de gemeenten van ons kerkverband). Overigens heeft het woord 'christen' in dit verband een brede betekenis. Ongeveer 50 procent van de christenen behoort tot een Oosters-orthodoxe kerk, ongeveer 40 procent tot de Rooms-Katholieke Kerk, 3 procent is protestants en 1 procent behoort tot een evangelische gemeente.

Achterstelling

Met name christenen in de Palestijnse gebieden hebben het moeilijk. Zij leven in Israëlische gebieden die onder het islamitische, Palestijnse bestuur vallen. Waarbij de Westbank onder gematigder islamitisch bestuur valt dan de Gazastrook die door Hamas wordt bestuurd. Hoewel het ook voor Arabische christenen in Israël zelf niet gemakkelijk is, omdat ze als Arabieren tweederangs burgers zijn. In de Palestijnse gebieden zijn de economische en politieke omstandigheden niet rooskleurig, wat voor achtergrond iemand ook heeft. Maar christenen hebben het extra moeilijk. Veel volwassen christelijke Palestijnen zijn hoog opgeleid, maar als christen word je gediscrimineerd op de

arbeidsmarkt en de werkloosheid is relatief hoog.

Voor de jongeren neemt het perspectief op een goede baan alleen maar af, omdat christelijke jongeren moeilijker een goede opleiding kunnen krijgen. En eigenlijk geldt deze achterstelling op alle levenssterren. Wie geen lid is van Hamas, heeft moeilijk toegang tot allerlei openbare voorzieningen, medische zorg, voedsel en benzine. Of men moet daar veel meer voor betalen.

De christenen als geheel hebben desalniettemin een goed aanzien in de maatschappij. Christelijke scholen en universiteiten worden ook door moslims bezocht vanwege hun kwaliteit. Christelijke ziekenhuizen zijn er voor iedereen. Christelijke organisaties doen veel filantropisch werk en worden gewaardeerd.

Een voorbeeld hiervan binnen de christelijke gemeente zelf zijn de zogenaamde 'scouting groepen'. Dat is een oude, christelijke traditie waarbij jongeren een groep vormen om een positieve bijdrage aan de maatschappij te leveren, zoals het bezoeken van ouderen of het schoonmaken van de straat.

Bemoediging en toerusting

Deze christenen hebben dringend onze steun en ook toerusting nodig. Toerusting, omdat velen christen in naam zijn. Zij kennen de Bijbelse geschiedenissen nauwelijks, omdat er weinig Bijbels onderwijs in de kerken, scholen en gezinnen is. Zelfs bij Bijbelse geschiedenissen die dicht bij hen staan, zoals over Simson in Gaza, is het maar de vraag of men weet dat dit in de eigen leefomgeving is gebeurd. Daarom is het belangrijk dat deze christenen worden toegerust met Bijbelse kernwaarden - iets waarvoor het deputaatschap Bijzondere Noden inmiddels enkele wegen heeft gevonden.

Velen uit de Gereformeerde Gemeenten gaan op reis naar Israël en zijn begaan met Evangelieverspreiding onder onze oudste broeder. Palestijnse gebieden worden al snel gezien als 'vijandelijk gebied'. Maar ook daar bevinden zich broeders en zusters die zich in een geïsoleerde situatie bevinden. Bidt u ook voor hen?

Hoe is het om christen te zijn in de Palestijnse gebieden? In een volgend artikel willen we dat wat meer een gezicht geven en de ervaringen van henzelf naar voren laten komen.

(wordt vervolgd)

Geloof en gevoel

Zomerconferentie studerende over postmodernisme

‘Het is voor mij zoals ik het voel’. ‘Iets is pas waar als het voor mij waar wordt’. Postmoderne uitspraken klinken ook in de kerk. Tijdens de zomerconferentie op 7 en 8 september verdiepten de studenten zich in dit onderwerp.

Petra Hooglander-Bijvank, Gouda

Vrijdagavond schetste ds. H.A. van Zetten in het gebouw van Driestar Educatief in grote lijnen de wortels van het postmodernisme. Na twee wereldoorlogen heeft het vooruitgangsgeloof plaatsgemaakt voor fundamentele twijfel. De ‘grote verhalen’ hebben uiteindelijk tot een atoombom geleid. Geloof in een objectieve waarheid, normen en waarden mag je elkaar vooral niet opleggen. Ds. Van Zetten: ‘Wie zijn woorden uit een boek haalt, is een fundamentalist. Diversiteit staat in het postmodernisme hoog in het vaandel. Intuïtie en gevoel zijn leidend geworden, zoals blijkt uit de hoeveelheid zwevende kiezers die stemmen vanuit hun ‘onderbuikgevoel’.

Ook in de kerk heeft deze tijdgeest door een ‘stille revolutie’ ingang gevonden. ‘In andere kerken werd eerst het Schriftgezag, daarna ook de geloofsleer en tenslotte de ethiek betwijfeld. Waarheid is

relationeel geworden: iets is waar als het voor mij waar wordt’.

In de gereformeerde gezindte signaleert ds. Van Zetten een andere volgorde. ‘Bij ons begint het in de kleine ethiek: men laat elkaar een beetje vrij. Zo schrok ik ervan dat op refoscholen veel leerlingen vinden dat abortus een persoonlijke keuze is en dat je elkaar daarin niets kunt opleggen. Terwijl hierin geldt: ‘Alzo zegt de Heere’. Vervolgens verandert de geloofsbeleving. ‘Na vierhonderd jaar vindt men dat de volgorde ellende-verlossing-dankbaarheid best anders beleefd kan worden. Het lijkt genoeg als je belijdenis gedaan hebt en iets gevoeld hebt’.

Daarna komen geloofsleer en Schriftgezag ter discussie te staan, zoals blijkt uit de huidige discussie over schepping en evolutie. Ds. Van Zetten vraagt zich af of er sprake is van een ‘stille reformatie’.

Toch heeft het gevoel wel degelijk een

plaats in het geestelijke leven. Heimwee naar God is een eerste teken. De spreker noemde in dit verband het boek “De droefheid naar God” van prof. Wisse. Hevige gevoelens zijn echter nog geen bewijs van genade (“De bijna-christen ontdekt”, Mead). Om geloof en gevoel te onderscheiden gaf ds. Van Zetten drie vragen mee. Eerst: wat is de bron? ‘Er is veel gevoeligheid die bij het tijdgeloof hoort’, haalde hij Jonathan Edwards aan (“Religieuze gevoelens”). Het ware geloof geeft licht in het verstand en het hart wordt innig aangedaan. Waarop richten geloof en gevoel zich, op God of op Zijn weldaden? En ten derde: wat is de vrucht? God kennen, Zijn geboden bewaren (1 Joh. 2:3), hongeren en dorsten naar een Borg. ‘Vertrouw niet op je gevoel. Zeg maar: ‘Heere, U weet alle dingen. Wilt U mij leiden door Uw Woord en Geest?’

Zaterdagmorgen schetste W.B. Kranendonk hoe het postmodernisme de cultuur beïnvloed heeft. ‘Terwijl vroeger de kerk letterlijk centraal in het maatschappelijke leven stond, is geloof nu strikt privé en nooit exclusief; je moet dus tolerant en respectvol zijn tegenover andere meningen. Argumenten zijn daarbij eigenlijk niet interessant: ieder zoekt waar hij zich persoonlijk goed bij voelt’.

Waar dit op uitkomt, illustreerde de spreker met het voorbeeld van een familielid dat zei: ‘Ik weet zeker dat oma in de hemel is. Maar ik geloof daar zelf niet in, dus voor mij bestaat de hemel niet’.

Kranendonk herkent ook duidelijke gevolgen op kerkelijk terrein. ‘Verschillen in belijdenis tellen niet, het gaat erom dat wij allen voelen dat wij Jezus liefhebben. Dat biedt keuzemogelijkheden’. Individualisering is dan ook de eerste ‘i’ die volgens Paul Schnabel onze cultuur karakteriseert, waarna volgen: intensivering (een kick zoeken), internationalisering, informatisering en informalisering.

Kranendonk gaf een aantal handvatten om met de postmoderne cultuur om te gaan. ‘Besef allereerst dat alle twijfel bij Adam begonnen is’. Hij adviseerde Bijbelgedeelten uit het hoofd te leren, bij de traditie te blijven en weerstand tegen de tijdgeest te bieden, door wie je bent en niet zozeer door argumenten. Ook noemde hij het goed om fouten uit het verleden van het christendom te erkennen, maar ook om te bedenken dat het niet abnormaal is om christen te zijn, aangezien er nog 2,2 miljard zijn. ‘Het uiteindelijke antwoord op het postmodernisme is echter: wie de Heere Jezus heeft, zal niet twijfelen!’

Present op de ledenvergadering

In ons kerkelijk leven heeft de ledenvergadering een eigen plaats. Daar vindt de verkiezing van ambtsdragers plaats. Ook worden er verschillende zaken besproken die het gemeentelijke leven betreffen. Bij binnenkomst is er de presentielijst. Is deze belangrijk? Gaat het om de handtekening of om de naam op deze lijst?

ds. P. Mulder,
Geldermalsen

Wie zijn gerechtigd naar de ledenvergadering te komen?

Waarom is er de presentielijst? Dan kan worden nagegaan of er alleen mannen aanwezig zijn die belijdend lid zijn. Ook kan vastgesteld worden hoeveel mannen er zijn om zo de vereiste meerderheid bij de stemmingen te bepalen.

Maar wat nu als het aantal handtekeningen/namen op de presentielijst niet overeenkomt met het aantal ingeleverde stembriefjes? Dat is juist dan belangwekkend als iemand met één stem meerderheid gekozen zou zijn. Veelal doet zich dat niet voor en is het dus niet zo spannend. Maar het kan wel gebeuren en dan moet het getal natuurlijk precies vast te stellen zijn. De vraag kan dus van belang zijn of iedere aanwezige de presentielijst heeft ingevuld. Hoe moet de presentielijst worden ingevuld? Gaat het daarbij om de naam of om de handtekening? Als er zich een situatie voordoet dat er gecontroleerd moet worden dan gaat het om de namen. Want handtekeningen kunnen immers onlees-

baar zijn. In sommige gemeenten worden lijsten neergelegd waarop reeds alle namen staan van de mannen die gerechtigd zijn te komen. Bij binnenkomst zet men dan zijn handtekening achter de eigen naam. Dat is een werkwijze die duidelijkheid geeft.

Toegang tot de ledenvergadering

Wie zijn gerechtigd om naar de ledenvergadering te komen? Bij de aankondiging van de ledenvergadering worden alle mannen die belijdend lid zijn opgeroepen te komen. Daarbij is nodig te bedenken dat iemand die onder enige vorm van censuur staat niet gerechtigd is de ledenvergadering bij te wonen.

Onder censuur geplaatst zijn, is een ernstige zaak. Een censuurmaatregel brengt met zich mee dat de betreffende persoon de rechten van het lidmaatschap verliest. Dat duurt zolang de censuur van toepassing is. Mag de censuur opgeheven worden (bijvoorbeeld na schuldbelijden), dan

wordt men weer hersteld in de volle rechten van het lidmaatschap. Dan heeft men weer toegang tot de sacramenten en ook tot de ledenvergadering.

Er komen hierover weleens vragen omdat in sommige handboeken staat dat een gecensureerde geen actief en passief stemrecht heeft. Die verwoording is ontleend aan oudere handboeken. Daaruit zou de indruk kunnen ontstaan dat hij met betrekking tot andere punten wel de ledenvergadering mag bezoeken. We moeten hierbij bedenken dat de ledenvergadering, in de vorm zoals wij die kennen, vroeger niet voorkwam. In de DKO wordt zelfs helemaal niet over de ledenvergadering gesproken. Als er een stemming voor ambtsdragers plaats moest vinden, werd de gelegenheid gegeven om een stem uit te brengen (zoals dat in de Protestantse Kerk in Nederland nog wel gebeurt). Maar een ledenvergadering met informatie en beraadslaging over verschillende zaken was niet bekend. In zo'n situatie is het een begrijpelijke aanduiding dat een gecensureerde geen actief en geen passief kiesrecht heeft. Maar wij hebben een ontwikkeling doorgemaakt waarbij meer dan eens een ledenvergadering wel een bepaalde functie heeft naast het stemmen. Maar ook tot de uitoefening van die functie heeft de gecensureerde geen toegang. Immers, de rechten van het lidmaatschap heeft hij (tijdelijk) niet.

Attestatie bij aannemen beroep

Een andere vraag die zich weleens voordoet, is van heel andere aard. Een predikant of kandidaat die een beroep aanneemt, vraagt bij de nieuwe classis toegang. Voor een kandidaat is dat bij het classisexamen; voor een predikant gebeurt dat vaak op een bijeenkomst van de classis contracta. Dan moet hij ook een attestatie overleggen, zegt de kerkorde (DKO art.5).

Nu kan er geruime tijd zitten tussen het moment dat men op de classis komt en de werkelijke verhuizing. Is men in die tussentijd nergens lid? Dat is natuurlijk niet de bedoeling. Het gaat er om dat men de attestatie ter classis toont en overigens lid blijft tot de verhuizing. Een (tijdelijk) afschrift van de attestatie is het dus eigenlijk.

Hier hebben we een voorbeeld dat de DKO slechts heel kort de zaak duidt, maar niet vermeldt hoe deze uitgevoerd moet worden. Dat gebeurt vaker in de DKO. Daarom zijn verdere uitwerkingen nodig en moeten deze ook geactualiseerd worden. Kerkrecht blijft een levendige zaak.

Het Evangelie is niet naar de mens

‘...dat het Evangelie, hetwelk van mij verkondigd is, niet is naar de mens’.

Galaten 1:11b

De apostel Paulus geeft rekenschap van zijn prediking. Hij legt er de nadruk op dat het Evangelie, dat hij had betracht, niet is naar de mens.

ds. I. Kievit
(1887-1954)

Het Evangelie is de blijde boodschap van de genade van God in Christus. Gepredikt in deze arme, ellendige wereld. Gepredikt onder de mensen die besloten zijn onder de toorn van God en de eeuwige ellende tegemoet gaan, indien zij zich niet van harte bekeren en geloven in de Zaligmaker van zondaren. Dit Evangelie, zo zegt de apostel, is niet naar de mens. Wat zou hij daarmee be-doelen? Het lidwoord ‘de’ staat niet in de grondtekst. Er staat: ‘Niet naar mens’. Naar geen enkel mens, ook niet naar de smaak van enig mensenkind van nature. Evenmin is het van menselijke oorsprong. Het Evangelie staat niet op één lijn met andere godsdiensten. Dit Evangelie is enig-soortig, volstrekt enig en absoluut. Buiten dit Evangelie is geen zaligheid. De Koran is naar de mens en uit de mens. Het Evangelie is van Goddelijke oorsprong en inhoud. Hier, in dit Evangelie, wordt de boodschap van vrije genade gebracht voor de volstrekt verloren zondaar die leeft buiten Christus. Hier is het Woord van de hemel.

Gebonden aan de Schrift

De inhoud van deze verkondiging, deze Goddelijke boodschap, ligt buiten menselijke gedachten. Het komt met een leer en prediking die ten enenmale buiten ons begrip ligt. Het-geen God in Christus heeft gedaan om de wereld met Zichzelf te verzoenen, ligt

Het Evangelie brengt de waarheid van God aan leugenachtige mensen en legt de mens in het stof van de dood onder het oordeel. Daar is niemand die God zoekt, ook niet één.

volkomen buiten ons denken en vermoeden.

Daarom is het een openbaring als de Geest des Heeren onze ziel overreedt van zonde en schuld voor God, wanneer het Evangelie ons doet horen dat er een Zaligmaker is, Die aan God het rantsoen bracht, door Zijn eigen hartenbloed te storten op het kruis en in de hof. De gedachte van vrije, verkiezende genade is nooit in enig brein opgekomen, evenmin aanvaard. Want wij zijn van nature vijanden van vrije genade. De mens is naar dit Evangelie dood door de zonden en de misdaden. Dit Evangelie wordt gepredikt op het kerkhof, omdat wij een levende, almachtige Zaligmaker kennen, Die de doden roept tot het leven. ‘Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering’. Voor ons menselijk-zedelijk-bewustzijn kan schuld niet worden overgedragen.

En ziet, dit Evangelie predikt ons, dat de Onschuldige lijdt en Hem stelt voor de overtreder van Gods wet.

Het Evangelie is onveranderlijk. Dat geldt van geen enkel menselijk systeem. Wat de een als hoogste wijsheid beweert, wordt door de ander omver geredeneerd. Het Evangelie duldt geen historische verklaring, want het is van Goddelijke oorsprong en inhoud. Het breekt alle inbeelding van de mens.

Het Evangelie brengt de waarheid van God aan leugenachtige mensen en legt de mens in het stof van de dood onder het oordeel. Daar is niemand die God zoekt, ook niet één.

Dit Evangelie zoekt de mens door de kracht van de Geest en overreedt hem, door zich door vrije genade te laten zaligen. Het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk die gelooft. Alle roem is uitgesloten door de wet van de genade.

Dit Evangelie deelt niet tussen God en mens. Het geeft de zonde geen plaats. De zonde is mij de dood geworden, genade heerst tot het eeuwige leven. De zonde is verdoemelijk voor God en brengt Christus aan het kruis. Zo leert dit alles ons dat wij geen genade kunnen kennen tenzij wij onze verlorenheid voor God waarlijk kennen en beleven.

Ergernis en dwaasheid

Dit is zeker niet naar de mens. Daarom is het Evangelie ergernis en dwaasheid voor onze natuur.

Het verwerpt alle grootheid van de aarde. Daarom is het gepast voor de arme en verslagene van geest en die voor Gods Woord beeft. De arme wordt het Evangelie gepredikt.

Hoor Hem spreken, Die het Hart van het Evangelie is: ‘Ik dank U, Heere des hemels en der aarde dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt en hebt ze de kinderkens geopenbaard. Ja, Vader, alzo is het welbehagen geweest voor U!’

De hoogmoedige kent Hij van verre en aan de nederige geeft Hij genade. Verkiezende genade en borgtochtelijk lijden en sterven van Jezus, zijn de hartader van dit Evangelie. Het is van zilveren klank, hartinnemend voor de verbijzeld zondaar die bankroet ging voor God, gesteld voor de spiegel van de wet.

Kennen wij dit Evangelie tot zaligheid? Laten wij deze korte overdenking besluiten met het woord van de apostel: Wie een ander Evangelie brengt, al ware hij een engel uit de hemel, die zij vervloekt. Maranatha!

De boom en zijn vruchten

D. van Wijngaarden, Veenendaal

Het is druk in de boomgaard. Grote mensen en kinderen plukken appels van de bomen. Wat een prachtige appels liggen er in de mand!

Als je een appel aan de boom ziet, weet je dat het een appelboom is. Dat zegt de Heere Jezus in Mattheüs 7. Aan de vruchten ken je de boom. De Heere noemt goede en kwade bomen. Kwade bomen hebben slechte vruchten, die zijn niet lekker en ook niet goed. Wat gebeurt er met een boom die geen goede vruchten voortbrengt? De Heere Jezus zegt dat deze wordt omgehakt en in het vuur geworpen.

Vergelijk jouw leven eens met een boom. Hangen er goede vruchten aan jouw

boom? Misschien ben je nog maar vijf, acht of tien jaar oud. Bij bomen in de natuur duurt het wel een paar jaar voordat er vruchten aanhangen. Jouw levensboom is nog jong. Maar de Heere kan en wil jonge kinderen een nieuw hart geven. Dan zullen er goede vruchten aan jouw boom komen.

Wil je graag naar de Bijbel luisteren en de stem van de Heere Jezus horen? Zijn er al vruchten aan jouw levensboom te vinden? Vruchten van bekering? Vruchten zijn: verdriet over je zonden en verlangen naar de Heere. Je wilt het liefst geen zonde meer doen.

Als kinderen van God dicht bij de Heere leven, willen ze tot eer van de Heere leven. Dat werkt de Heere in hun hart. Bij zichzelf zien ze vaak alleen maar slechte

vruchten in hun boom. Ze doen nog veel zonden. Maar de Heere zal voor goede vruchten zorgen!

Johannes de Doper zegt het zo: 'Brenge dan vruchten voort, der bekering waardig!'

Als je bekeerd bent, zien de mensen dat aan je. Ze merken dat je de Heere liefhebt.

Is dat in jouw leven te zien?

vervolgverhaal

40

Palko de kleine evangelist

J.W. van den Berg

Als Juriga en Lesina 's avonds de hut binnenstappen, kijken ze verrast naar Palko's 'paleis'. De hele hoek is zo schoon en opgeruimd dat ze niet weten wat ze zien.

Een grote oude kruik, boven aan de rand flink beschadigd, is gevuld met verse bloemen. De muur is behangen met takken, zoals in de tijd van het Paasfeest. 'Nou, nou,' zegt Lesina, 'je verwacht zeker een voorname gast, Palko.'

'Ja, oom Martin. Hij is gekomen om bij ons te blijven en ik heb Hem in mijn huis ontvangen zoals Martha en Maria deden'. De beide mannen moeten even glimlachen om zijn antwoord. Maar het hoekje van Palko is in zo'n scherpe tegenstelling met de wanorde in de rest van de hut,

dat ze direct beginnen met opruimen en schoonmaken.

'Waar is Palko?' vraagt Juriga, terwijl hij de hut rondkijkt. 'Palko?' Aan zijn gezicht te zien schijnt Lesina te ontwaken uit een nare droom. 'Ik zag hem een poosje geleden de berg op gaan met het Boek onder z'n arm en Dunaj op z'n hielen. Je hoeft niet te vragen waar hij heen is.'

'Hij denkt op 't ogenblik aan niets anders dan aan het Woord van God. Wonderlijk zoals hij het als het ware indrinkt', peinst Juriga hardop. 'Hij lijkt op het kind dat

Jezus als voorbeeld stelde voor Zijn discipelen.'

'Hij gelooft elk woord dat in het Boek staat,' zegt Lesina. 'Maar dat doen wij toch ook?' vraagt de oude man.

'Nee, oompje,' antwoordt Lesina, terwijl hij zijn hoofd schudt, 'Ons leven is heel anders dan het zou zijn als we werkelijk geloofden zoals Palko. Geloof u met heel uw hart dat uw zonden door Jezus Christus vergeven zijn?'

Pablo Juriga schraapt zijn keel om tijd te winnen voordat hij antwoord geeft.

Boekennieuws

Goud in handen. Teksten uit de christelijke traditie

"Goud in handen. Teksten uit de christelijke traditie", dr. Bart Jan Spruyt (red.), uitg. De Banier, Apeldoorn; 483 pag.; € 29,95.

Onder een aansprekende titel boort dit boek de goudader van de christelijke traditie aan. Het bevat teksten van vertrouwde en minder bekende christelijke schrijvers. De teksten zijn steeds gekozen en toegelicht door iemand uit de reformatorische kring. Het resultaat is verrassend. We lezen gedeelten van brieven, preken, theologische werken, maar ook gedichten en een cantate van Bach.

Het boek is er niet zonder reden. Spruyt vreest dat veel wat christelijk heet, weinig diepgang heeft. Over hoe dat komt, spreekt ds. W. Visscher in zijn inleiding bij Calvijns indrukwekkende hoofdstuk uit de Institutie over de verwachting van het toekomstige leven. Het moderne levensgevoel heeft in onze geest genesteld: er is veel welvaart en we vullen onze dag, maar waar is het verborgen leven met God?

De inleiders kiezen teksten die leiding kunnen geven aan een persoonlijke omgang met de Heere. Dat levert parels op. Zo schrijft ds. A. Kort over een preek van Andrew Gray en ds. C.J. Meeuse over het wonder van genade bij Wilhelmus à Brakel. C. Bregman schrijft recht uit het hart over Comrie en Laurens van der Tang over Kohlbrugge. Els Florijn schrijft over hoe De Mérode haar ontmoet en we lezen over Gerrit Achterbergs verlangen om zonder zonde te zijn. Het is in dit korte bestek niet mogelijk alle bijdragen

te noemen, laat staan ze recht te doen. De nadruk ligt in dit boek op verwondering. Het vraagt erom met aandacht gelezen te worden. Tegelijk is onderscheid nodig. De tekstkeuze is nadrukkelijk breder dan de reformatorische traditie. Zo is een tekst van de Barthiaanse theoloog Miskotte opgenomen, waarin we overigens scherp de worsteling met het moderne levensgevoel verwoord vinden.

Als medicijn tegen dat (post)moderne levensgevoel wijst prof. W. van Vlastuin ons, aan de hand van Luther, op het gezag van de Schrift. Maar hoe aandachtig wij ook lezen, nodig is dat de Schrift ons leest en Gods Geest ons leert. Opdat een arme zondaar leert rusten, zoals Van der Groe het ons meegeeft, 'op een zekerder grondslag (...), namelijk op Christus zoals Hij spreekt in Zijn Woord'.

ds. H. Brons, Vlaardingen

Levieten in de kerk

"Levieten in de kerk", ds. M. van Kooten; uitg. De Banier, Apeldoorn; paperback; 155 blz.; € 9,95.

Ze waren er in Bijbelse tijden en ze zijn er nóg: Levieten. Ds. M. van Kooten heeft er een aardig boekje over opgedaan. Hij benoemt ze: organisten en dorpelwachters, orgeltrappers en voorzangers. De laatste twee kerkelijke functies zijn voorgoed verleden tijd. Maar deze uitgave gaat voornamelijk over verleden tijden. Het staat vol met onthutsende en niet meer in te denken voorvallen. Het doet me denken aan de boekjes die ooit door journalist Henk de Jong waren geschreven, onder titels als "Kerkerkbank in, kerkerkbank uit, preekstoel op, preekstoel af en kerkeheren/kerkeknachten". Hoe heeft het allemaal kunnen gebeuren: een koster die tijdens de dienst dikwijls wegloopt om klanten in zijn herberg van geestrijk vocht te voorzien, zelf de geestelijke spijs verzakend? Een ouderling in gereformeerd Ede had gemoedsbezwaren om de aanhef bij het lezen van de Wet voor te lezen. De broeders waren het oneens met hem. Het gevolg: hij bedankte voor het voorlezen. We lezen over koster J.H. Schollaart van de Boezemsingelkerk, die, als hij tijdens de dienst om een of andere reden naar voren liep, achteruitlopend naar zijn plaats terugkeerde. Het Woord en de predikant de rug toekeren, nee dat kon in zijn ogen niet. Ik heb hem dat meermalen zien doen, en daar sprak diepe eerbied uit. Zondag 10 uit de catechismusverklaring van dr. H.F. Kohlbrugge wordt geciteerd. Van de 600.000 mannen die uit Egypte naar

Kanaän trokken, kwamen er slechts twee in het Beloofde Land: Jozua en Kaleb. Hun namen betekenen: Zaligmaker en hond... dat doet denken aan de Kananese vrouw. Preeklezen vanaf de kansel of de kathedder? Die vraag hield de gemoederen bezig. Ds. J.C. Sikkkel wilde de kathedder daarvoor gebruiken 'omdat het een twistappel in de gemeente was geworden'. Nog gebeurt het hier en daar dat de preeklezer niet de kansel bestijgt - hoewel niet binnen ons kerkverband. Ds. A. Visser, die van 1945-1948 de gemeenten Poortvliet-Scherpenisse diende, was voorstander van een orgel in de kerk in plaats van een voorzanger. Om de gemeente warm te krijgen voor een orgel, gaf hij soms expres een moeilijke wijs op...

Kortom, een vlot geschreven, anekdotisch boekje. Ter leering ende vermaeck.

J. Mastenbroek, Gouda

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Den Haag-Scheveningen,
ds. H. Brons te Vlaardingen;
Te Dordrecht,
ds. A.T. Vergunst te Waupun (Wisconsin, VS);
Te Drachten,
ds. G.J.N. Moens te Lisse;
Te 's-Gravenzande,
ds. H.A. van Zetten te Benthuizen.

Bedankt:

Voor Berkenwoude,
ds. H.A. van Zetten te Benthuizen;
Voor Goes,
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer;
Voor Nijkerk,
ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam;
Voor Ridderkerk en Scherpenzeel,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
Voor Urk,
ds. P.D. den Haan te Tholen;
Voor Waarde,
ds. B. Labee te Veenendaal;
Voor Waardenburg,
ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom.

PASTORIEZORGEN

Tot verwondering kunnen we melden dat de gezondheidstoestand van ds. P. Blok op dit ogenblik wat stabiel is. Al is de kwaal niet weggenomen, de behandelingen lijken gezegend te zijn. Onze geliefde 98-jarige broeder drukte het zo uit: 'De hemel weet de dag. Zijn raad moet worden uitgediend en bij tijden mag er stille onderworpenheid zijn. En de hemel biedt meer dan de wereld'. De God van alle genade zij onze broeder naar lichaam en ziel goed en nabij in Hem, Die zijn hope is.
B.L.

KERKDIENTEN GEMEENTE ELSPEET

De kerkdiensten van onze gemeente vinden weer plaats in ons eigen kerkgebouw, Nachtegaalweg 11. De aanvangstijden van de zondagsdiensten zijn als vanouds 10.00 uur en 18.30 uur.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Elspeet.

AANGEPASTE KERKDIENT TE HARDINXVELD-GIESSENDAM

Aangepaste kerkdienst, op initiatief van

Helpende Handen, op zaterdag 20 oktober, aanvang 15.00 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Hardinxveld-Giessendam, met als voorganger: ds. W.J. Karels.

ENGELSTALIGE DIENST IN DORDRECHT

Zondag 21 oktober om 14.30 uur wordt er weer een Engelstalige kerkdienst gehouden waarin ds. A.T. Vergunst hoopt voor te gaan. De dienst zal plaatsvinden in de Juliana-kerk van de Gereformeerde Gemeente in Dordrecht. Het doel van deze dienst is om Engelstaligen met het Evangelie in aanraking te brengen. Iedereen is van harte welkom. Weet u mensen in uw omgeving die u kunt uitnodigen voor deze Engelstalige dienst? Door samen met uw gast(en) de dienst te bezoeken kan de drempel wat verlaagd worden. We hopen op een goede opkomst van zowel Nederlands- als Engelstaligen.

Evangelisatiecommissie Gereformeerde Gemeente Dordrecht

VERSLAG VERGADERING CLASSIS RIDDERKERK 8 SEPTEMBER 2018

Ds. M.H. Schot opent als predikant van de roepende kerk te Hendrik-Ido-Ambacht de vergadering op de gebruikelijke wijze. Hij heet in het bijzonder ds. H.E.P. Fortuijn, die voor het eerst aanwezig is, hartelijk welkom. Gememoreerde punten.

Vanuit de gemeente Nieuw-Beijerland: H.C. de Gelder herdacht 50 jaar organist te zijn. De laatste 25 jaar in Nieuw-Beijerland en daarvoor in Rotterdam-Zuid en Goudswaard. Vanuit de gemeente Zwijndrecht:

Op 5 september kwam er - in Gods voorzienigheid - een einde aan de predikantsvacature van ruim acht jaar. Kandidaat Fortuijn mocht bevestigd worden als predikant.

Her moderamen wordt gevormd door ds. M.H. Schot, preses, ds. G.J. van Aalst en ds. H.E.P. Fortuijn, assessoren, N.J. Teerds, scriba en M.H.P. Roos, quaestor.

O.a. de volgende zaken worden behandeld: Voorzien dient te worden in een vacature van secundus als classisdiaken van de deputaatschappen Diaconale Maatschappelijke Zorg en Hulpverlening in Bijzondere Noden. Deze vacature is ontstaan door het feit dat de secundus diaken L. Nieuwenhuijse uit Alblasserdam ouderling is geworden. De vergadering stemt er mee in, ter voorziening

in deze vacature, diaken A.J. van der Ree uit Puttershoek hiervoor te benaderen. Het deputaatschap DMZ heeft de classis op de hoogte gesteld van de gewijzigde bestuursstructuur van de Vluchtheuvel. Ook zal worden gewerkt met een Raad van Advies. Het verzoek van DMZ aan de classis is om het te benoemen lid van de Raad van Advies dezelfde te laten zijn als degene die zitting heeft in de Raad van Advies van Sirjon. De voorzitter stelt voor T. Sterk, diaken van de gemeente te Alblasserdam, hiervoor te vragen, die nu al lid is van de Raad van Advies van Sirjon. De vergadering gaat hiermee akkoord en stelt voor ouderling J.W. Voorwinden te vragen secundus te worden.

Over een lopende appelzaak wordt de vergadering geïnformeerd.

De vraag komt aan de orde hoe de vergaderstukken de afgevaardigden bereiken. Dat zal voortaan digitaal gebeuren, voorzien van een wachtwoord.

De vergadering spreekt uit begrip te hebben voor het feit dat men verhinderd kan zijn een vergadering als afgevaardigde bij te wonen. Regel is echter wel dat predikanten ter vergadering aanwezig dienen te zijn. Ook dienen, indien maar enigszins mogelijk, ouderlingen naar de classisvergaderingen te worden afgevaardigd, wanneer de gemeente over een voldoende aantal ouderlingen beschikt.

Als roepende kerk voor de vergadering op 10 november wordt de gemeente van Klaaswaal aangewezen. Dit is een vervroegde vergadering in verband met de afhandeling van lopende zaken.

De vergadering wordt door ouderling A.A. van de Breevaart op de gebruikelijke wijze beëindigd.

N.J. Teerds, scriba

VERSLAG PARTICULIERE SYNODE NOORD-WEST 26 MEI EN 27 JUNI 2018 TE LISSE

Op de avond vóór de synodevergadering op 26 mei wordt een bidstond gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Leiderdorp. Hierin gaat voor de preses van de vorige Synode, ds. P. Mulder. Hij bedient Gods Woord vanuit Psalm 80 en bepaalt zijn gehoor bij het thema: Heilige gebedsworsteling.

Namens de roepende kerk van Enkhuizen opent ds. G.J.N. Moens, in plaats van G. Heijkamp die door ziekte verhinderd is, met een meditatie over Mattheüs 28:16-20. Het volgende moderamen wordt gekozen: ds. P. Mulder, preses; ds. J.J. van Eckeveld, assessor-preses; ds. G.J.N. Moens, 1^e scriba en oud. A.G. Bregman, 2^e scriba. Bij acclamatie wordt oud. J.W. van Dijke tot quaestor benoemd. Vanuit de drie andere Particuliere Synodes worden de groeten en zegenbeden overgebracht door ds. S. Maljaars namens de P.S. Zuid; ds. H. Brons namens de P.S. Zuid-West en ds. C. Hogchem namens de P.S. Oost.

Vervolgens worden de schriftelijk ontvangen rapporten van de deputaten art. 48 en 49 D.K.O. aan de orde gesteld. Deze geven geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

In comité worden twee appelzaken behan-

deld. Ten behoeve van de voorbereiding door de synode tijdens de vervolgzitting wordt in beide zaken een commissie benoemd.

De classis Gouda heeft als punt ingediend het verzoek tot beoordeling m.b.t. de wenselijkheid van actualisering van het boekje "De heilige huwelijke staat". Dit punt zal worden doorgestuurd aan de in 2019 te houden Generale Synode.

De zitting van 26 mei wordt besloten door ds. J.J. van Eckeveld.

De vervolgzitting op 27 juni wordt geopend door de preses met een meditatie over Handelingen 11:23. De synode vergadert vervolgens over de rapportages die door de commissies tijdens de zitting van 26 mei 2018 zijn benoemd. Dit gebeurt in (strikt) comité.

De financiën van de P.S. zijn gecontroleerd

en in orde. Benthuisen wordt aangewezen als roepende kerk om op 16 mei 2019 de P.S. Noord-West ter vergadering bijeen te roepen. De bidstond zal op woensdag 15 mei te Benthuisen plaatsvinden, waarin ds. P. Mulder hoopt voor te gaan.

De vervolgzitting wordt besloten door ds. G. Heijkamp.

A.G. Bregman, 2^e scriba

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2018

* Pag. 128, **gemeente AMSTERDAM.**

Het adres en het telefoonnr. van de scriba, G.P. de Vries, zijn gewijzigd in: Kerkbuurt 59, 1511 BC Oostzaan, (075) 2100021.

* Pag. 165, **gemeente DRACHTEN.**

Het juiste telefoonnr. van de koster, P. van der Veen, is: 06-51 82 91 69.

* Pag. 186, **gemeente ELSPEET.**

Het juiste e-mailadres van de koster, W. de Ruiter, is: wderuiter@solcon.nl

Berichten

ETHAN, BEDANKT!

Zaterdagavond 6 oktober was de afsluiting van de actie van het mannenkoor Ethan uit Yerseke voor de verbouwing van onze theologische school. De gastheren onder 'aanvoering' van voorzitter Jack Doudeijns hebben zich enorm ingezet voor het eindresultaat. Daarom hadden ze ook het gemengde koor uit Yerseke en uit Terneuzen uitgenodigd. In een overvolle Grote Kerk te Kapelle werd aan het slot van die avond het eindbedrag bekendgemaakt: dertigduizend euro! Wat doet het goed om opnieuw te ervaren, dat het mannenkoor en de school een bijzondere band hebben. Want nog niet zo heel lang geleden had men ook al een enorm bedrag samengebracht voor de Boezemsingel. De bestemming van dit bedrag werd uitdrukkelijk vermeld als 'ter behoud van de preekstoel'. Het is aan het curatorium om hieraan uitvoering te geven. Namens de school willen we onze bijzondere dank en waardering uitspreken. Ook hoe totaal onverwacht aandacht geschonken werd aan het afscheid van ondergetekende na bijna 25 jaar als docent. De hartelijke toespraak van de voorzitter en het geschenk in de vorm van ds. Hellenbroeks verklaring van het Hooglied maakten werkelijk stil. Vandaar vanuit het hart: Ethan, geweldig bedankt voor alles!

v. A.

VERANDEREN VAN KERK? OVERDOOP?

De bondsdag van de Bond van Mannenverenigingen van de Gereformeerde Gemeenten staat dit jaar in het teken van nieuwe ontwikkelingen op het kerkelijk erf. Verandering van kerk, overdoop en andere inzichten bepalen het denken en doen van sommige kerkgangers. Wat schuilt daarachter? Hoe daarmee om te gaan? De bondsdag wordt gehouden op zaterdag 10 november, aanvang 10.30 uur, in de Bethlehemkerk van de Gereformeerde Gemeente te Woerden, met als spreker: ds. G. Clements. Een ieder is van harte welkom. Einde bondsdag: 14.30 uur. In de pauze, tussen 12.00 en 13.00 uur, krijgt ieder een gratis broodmaaltijd aangeboden. In het middag gedeelte is er gelegenheid tot het stellen van vragen.

Voor informatie: m.bogerd@mail.com

VERKOPINGEN

Hilversum

Verkoop op woensdag 17 oktober, van 15.00-20.00 uur, in en rond het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Hilversum. De opbrengst is voor de kerk, ZGG en de Petrus Dathenuschool.

Puttershoek

Verkoop door de vrouwenvereniging Wees een zegen uit Puttershoek op zater-

dag 13 oktober, van 10.00-14.00 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente. De opbrengst is t.b.v. zending en evangelisatie.

REGIOMORGEN GEORGANISEERD DOOR BOND VROUWENVERENIGINGEN

Op dinsdag 16 oktober wordt er een door de Bond van Vrouwenverenigingen van de Gereformeerde Gemeenten te organiseren regioavond gehouden in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Apeldoorn. Ds. R.A.M. Visser houdt voor ons een lezing over "De geestelijke wapenrusting". Inloop vanaf 8.45 uur, opening om 9.30 uur. Ds. A. Verschuure heeft deze morgen de leiding. Er is gelegenheid om na afloop uw zelf meegebracht lunchpakketje te gebruiken.

ZANGAVONDEN

Dordrecht

Zangavond t.g.v. het 40-jarig bestaan van het mannenkoor Tehillim te Dordrecht op vrijdag 12 oktober, aanvang 19.30 uur, in de Augustijnenkerk, m.m.v. ruim 35 oud-korleden en diverse instrumentalisten.

Gorinchem

Israël-korenzangavond op zaterdag 20 oktober, aanvang 19.30 uur, in de Grote Kerk te Gorinchem, met medewerking van o.a. groot samengesteld gemengd koor, Ridderkerks mannenkoor en orgel Bert

Roest. Aanvang 19.30 uur. Om 19.15 uur Israël-improvisatie op de vleugel. Opening, appelwoord en sluiting door K. Bel. Toegangsprijs: € 5,-, t/m 12 jaar gratis. Collecte t.b.v. de gemeente te Nazareth-IIIit.

Rijssen

Datheen-samenzangavond op zaterdag 20 oktober, aanvang 19.00 uur, in de Noorderkerk van de Gereformeerde Gemeente te Rijssen-Noord. Opening, meditatie en sluiting door ds. J. van Laar. Pieter Heykoop, orgel. Collecte t.b.v. Adullam, Siloah en De Schutse.

Zwijndrecht

Zangavond op zaterdag 20 oktober, aanvang 19.30 uur, in de Oude Kerk te Zwijndrecht. Aan deze avond werken o.a. mee: het mannenkoor Sela uit Capelle a/d IJssel, het Hollands jongerenkoor en orkest o.l.v. Peter Wildeman. De opbrengst van de aan te bieden instrumentale CD van Wilhelm Groenendijk t.g.v. zijn 25-jarig jubileum als trompettist, is bestemd voor ZGG.

CONTACTDAG STICHTING WINSTUITVERLIES

Contactdag van de Stichting Winstuitverlies op zaterdag 20 oktober, aanvang

10.15 uur, in de Bethlehemkerk van de Gereformeerde Gemeente te Woerden. Ds. A.T. Vergunst uit Waupun (VS) hoopt dan het thema 'Als een lid (over)lijdt, lijden alle leden'. Kosten (incl. lunch): geen. Info&opgave: www.winstuitverlies.nl of tel. 0341-250434.

WILT U OOK HET WERK VAN DE GBS STEUNEN?

Het eeuwigblijvende Woord. Dat is het thema van de landelijke donateurswervingsactie van de Gereformeerde Bijbelstichting (GBS). Vrijwilligers verspreiden een brochure en vragen mensen om donateur van de GBS te worden. De doelstelling van de stichting is het verspreiden van Bijbels in nauwgezette vertalingen in het binnen- en buitenland. Wij stellen deze Bijbels gratis ter beschikking aan vertrouwde instanties, die ervoor zorgen dat zij op de juiste bestemming komen. Behalve in gedrukte vorm geven wij de Statenvertaling met kanttekeningen uit via ons softwareprogramma GBS Digitaal 3.0 en onze app. Bij verouderde woorden in de Bijbeltekst staat in de digitale uitgaven een synoniem weergegeven.

Samen met de Trinitarian Bible Society (TBS) in Londen werken wij aan diverse ver-

taal- en revisieprojecten. Onze aandacht voor de kanttekeningen strekt zich ook uit tot digitale publicatie ervan in het Engels (via ons softwareprogramma) en het vertalen ervan in het Afrikaans, voor Zuid-Afrika. Wij verwijzen u voor meer informatie naar de genoemde brochure, of naar onze website www.gbs.nl

Voor opgave als donateur (bijdrage vanaf € 2,50 per jaar) of toezending van de brochure kunt u (portvrij) schrijven naar: GBS, afdeling Donateursadministratie, antwoordnummer 2809, 4140 WB Leerdam.

Bellen of mailen kan ook: T: 0345-61 01 55; E: jhaalboom@gbs.nl

BIJEENKOMST BEWUSTGEZIN. NU TE GORINCHEM

BewustGezin.Nu organiseert op woensdag 17 oktober een bezinnende bijeenkomst inzake mediagebruik: 'Over berinnen op de weg en verscheurde jongeren - een Bijbelse reflectie op gezag, groepsgedrag, materialisme en verslaving'. Vanaf 19.00 uur zijn ouders mét hun kinderen hartelijk welkom in het gebouw van de Gomarus scholengemeenschap, Hoefslag 11 te Gorinchem. Inschrijven via: www.bewustgezin.nu of 0345-617990.

Kerkdiensten

ZONDAG 14 OKTOBER 2018

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalst 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Alblasterdam 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 15.00 uur ds. A.T. Vergunst; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur (H.D.) ds. R.A.M. Visser; Arnhem 15.00 uur ds. F. Mulder; Barendrecht 10.00 uur ds. J. Mijnders en 19.00 uur ds. M.H. Schot; Barneveld-Centrum 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Benthuizen 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Bodegraven 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 17.30 uur stud. P.C. Vlot; Den Haag-Scheveningen 10.00 en 15.00 uur

stud. P.C. Vlot; Deventer 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Dinteloord 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Dirksland 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Dordrecht 10.00 en 15.30 uur ds. M. Joosse; Eindhoven 16.00 uur stud. M.L. Dekker; Elspeet 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Enter 14.30 uur ds. S.W. Janse; Ermelo 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. M. Karens; Gouda 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenzande 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Hardinxveld-Giessendam 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Hilversum 15.30 uur ds. S. Maljaars; Hoogeveen 19.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Hoogvliet 19.00 uur ds. H. Brons; Houten 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.00 uur ds. A.T. Vergunst;

Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; Kapelle-Biezeling 10.00 en 16.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Klaaswaal 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. D. de Wit; Krimpen a/d IJssel 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Leiderdorp 10.00 uur ds. H. Paul; Lisse 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Meeuwen 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Middelburg-Zuid 18.30 uur ds. G.J. Baan; Mijdrecht 10.00 en 15.30 uur ds. J.W. Verweij; Moerkapelle 9.30 uur ds. J. Driessen en 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwerter Aa 16.00 uur ds. W.A. Zondag; Nieuwerkerk 15.30 uur ds. C. Harinck; Nieuwe-Tonge 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. S. Maljaars; Nisse 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Nunspeet 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Oosterend 10.00 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Oosterland 14.30 uur ds. G. Pater; Oostkapelle 9.30 uur ds. C. Harinck en

15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Opheusden 10.00 (H.A.) en 17.30 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oude-Tonge 14.30 uur ds. K. Boeder; Poederloijen 14.30 uur ds. P. Mulder; Poortugaal 19.00 uur ds. C. van Ruitenburch; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. A.J. Gunst; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. W. Silfhout; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 16.30 uur ds. J. Driessen; Rotterdam-Centrum 17.30 uur ds. M. Joosse; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. J. Schipper; Sliedrecht 11.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.00 uur (H.D.) ds. W. Visscher; Spijkenisse 19.00 uur ds. A. Verschuure; Sprang-Capelle 9.30 uur stud. M.L. Dekker en 14.30 uur ds. E. Bakker; Stolwijk 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Tholen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. A. Schreuder; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 14.00 uur ds. G.J. Baan; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 15.00 uur ds. W. Silfhout; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zwijndrecht 9.30 en 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuyn; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 16 OKTOBER 2018

Amersfoort 19.00 uur (uitzendingsdienst) ds. W. Visscher; Ede 14.00 (huw.bev.) en 19.30 uur (GBS-dienst) ds. M. Joosse; Poortugaal 19.30 uur ds. A.T. Vergunst; Urk 19.30 uur ds. J.B. Huisman.

WOENSDAG 17 OKTOBER 2018

Aalburg 19.30 uur ds. M. Joosse; Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Barendrecht 19.30 uur ds. J. van Laar; Berkenwoude 19.30 uur ds. A. Verschuure; Boskoop 13.30 uur (huw.bev.) ds. J.J. Tanis; Dordrecht 19.45 uur ds. A. Schot; Drachten 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; 's-Gravenpolder 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Hoofddorp 19.45 uur ds. J.S. van der Net; Krimpen a/d IJssel 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburch; Meeuwen 19.30 uur ds. M. Karens; Melissant 19.30 uur ds. E. Bakker;

Middelburg-Zuid 19.30 uur ds. A. Schreuder; Nieuwer ter Aa 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Uddel 19.30 uur ds. W. Mouw.

DONDERDAG 18 OKTOBER 2018

Bodegraven 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. A. Verschuure; Ede 14.30 uur (huw.bev.) ds. M. Joosse; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. G. Beens; Naaldwijk 19.45 uur ds. G.J.N. Moens; Nisse 19.30 uur ds. A. Schreuder; Nunspeet 14.00 (huw.bev.) en 18.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; Ouddorp 19.30 uur ds. G. Pater; Poederloijen 19.30 uur stud. P.C. Vlot; Putterhoek 19.30 uur ds. A.T. Vergunst; Ridderkerk 19.30 uur ds. D. de Wit; Rijssen-Zuid 14.00 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Scherpenisse 19.30 uur (tijdrede) ds. C. van Ruitenburch; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. J. Schipper; Stolwijk 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Urk 16.00 uur (huw.bev.) ds. C. Hogchem; Veenendaal 14.15 uur (huw.bev.) ds. B. Labee; Westzaan 19.30 uur ds. J. van Rijswijk.

VRIJDAG 19 OKTOBER 2018

Barneveld-Centrum 14.00 uur (huw.bev.) ds. E.J. Boudewijn; Kampen 15.00 uur (huw.bev.) ds. D.W. Tuinier; Kootwijkerbroek 13.45 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Krimpen a/d IJssel 14.15 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburch.

ZATERDAG 20 OKTOBER 2018

Hardinxveld-Giessendam 15.00 uur (aangepaste dienst) ds. W.J. Karels.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 14 OKTOBER 2018

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 uur ds. A.T. Vergunst en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merkssem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merkssem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart en 18.30 uur stud. M.L. Dekker.

Advertenties

Voor de zeer vele blikken van medeleven, die wij zowel persoonlijk als schriftelijk mochten ontvangen, na het overlijden van mijn geliefde en zorgzame moeder, schoonmoeder, onze grootmoeder, overgrootmoeder, betovergrootmoeder en mijn pleegmoeder

Elizabeth Moerkerken - Kwakernaat

zeggen wij u hartelijk dank.

Uw medeleven heeft ons goedgegaan.

Namens de familie:
A. Moerkerken

Capelle aan den IJssel, oktober 2018

Gezocht: chalet op klein park, of vrijstaand met vrij uitzicht, op **Walcheren**, nieuw of zo goed als nieuw.
Tel. 06-38719876.

T.h. ruime **vakantiewoning** in natuurlijke **omgeving Veenendaal** (3 sl.k.). Voor inl. 0612448849

TE HUUR: woning buitengeb.
Kootwijkerbroek, max. 14 mnd.
06-39222881.

Voor het digitaliseren of bestellen van preken:
www.preken-digitaal.nl

ANDANTE
-orgelcentrum-
Uw dealer van
Johannes Monarke Content Domus Viscount Mixtuur
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavars)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

VACATURES **WERKMETALENT.NL** - LEERKRACHT MIDDENBOUW, DE WARTBURG, WOODENBERG • MANAGER R&D EN PRODUCTIE, METIER, ERMEL • PARTTIME CONTROLLER, METIER, KAMPEN • TEAMLEIDER DIENSTEN, CEDRAH, CAPELLE A/D IJSEL • FILIAALMANAGER, DUIFHUIZEN, VEENENDAAL • ACCOUNTMANAGER BUITENDIENST, PROVA REINIGING • BINNENVAARTBEVRACHTER, TRANSITO, WERKENDAM • PEDAGOGISCH MEDEWERKSTER, KIP KAKEL, BARNEVELD • BROODBAKKER, BAKKER BOS, MAARSBERGEN • ZELFST. ASSISTENT ACCOUNTANT, VAN HARBERDEN, VEENENDAAL • BETROKKEN LERAREN, DS. J. GROENVEGENSCHOOIJ, SLIEDRECHT • MANAGER INTEGRALE ZORG, WAARDEBURGH, SLIEDRECHT

**Op zoek naar een nieuwe vloer ?
Uw oude vloer weer als nieuw?**
Wij komen met vloerstalen aan huis.
Eerlijk advies en u betaalt nooit teveel.
De Vloerenkoning.nl
T: 06-19557166 of 078-6764052
E: info@devloerenkoning.nl
I: www.devloerenkoning.nl

Wij hebben weer plaats voor een meisje/jonge vrouw op één van de kamers op onze bovenverdieping.
Eigen aanrechtje. Gezamenlijk gebruik wc/douche. De warme maaltijd gebruiken we gezamenlijk beneden in de woonkeuken. **Omgeving Woerden.**
Station makkelijk per fiets of bus te bereiken. Voor inl.: fam. Cromwijk, tel. 0348-412364/0649498795

Wij zijn op zoek naar een BEGELEIDER (m/v) voor de zaterdagen en de woensdagmiddagen (12-16 uur in de week). Minimaal MBO niveau 3 afgerond, ervaring met de doelgroep vereist. Kijk voor meer informatie op www.grootkootwijk.nl
Solliciteren kan schriftelijk door het opsturen van cv en motivatiebrief naar info@grootkootwijk.nl

Van Amerongenweg 9, Barneveld, 0342-422432

www.grootkootwijk.nl

Mediation of bemiddeling nodig?
Bel 030 - 760 10 00 of mail mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl
Janssens ■ Den Boef
advocaten

BBV Barneveldse Begrafenis Vereniging
voor een eervolle, eenvoudige verzorging van begrafenissen in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
(0342) 44 18 12
www.barneveldsebegrafenisvereniging.nl
dhr. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

VERSCHENEN
DS. J. DE GROOT (1916-2004)
DEEL 3 & DEEL 4
uit 6-delige prekenserie

€ 15,95 per deel

Te bestellen bij diverse boekwinkels, via www.prekenboeken.nl of (na 18:30 uur) telefonisch (0548-745 308)

ALBLASSERDAM Kamers te huur voor 3 studentes aan de rand van centrum. Gezamenlijk gebruik van woonkamer, keuken, douche, toiletten, wasmachine en achtertuin. Goede openbaar vervoer voorziening (water)bus naar Dordrecht, Ridderkerk en Rotterdam.
Meer informatie? Bel 06-1103 9799

Te huur: zeer ruime **2 pers. vakantiewoning**, in het buitengebied van Rijssen.
Tel. 06-82713122
www.weidehoeverijssen.nl

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer
T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

ANDANTE
-orgelcentrum-
Uw dealer van
Johannus Monarke Content Domus Viscount Mixtuur
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavars)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

Op zoek naar een unieke **trouwauto**?
Huur dan onze witte **Tesla Model X** met zijn spectaculaire **vleugeldeuren!**
Ook voor andere (zakelijke) events.
Standplaats Barendrecht.
www.modelxhuren.nl

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor akoestische vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Tegels... als geen ander

Vloertegels en wandtegels Meer dan duizend soorten Vakkundig advies en gelagd vloerverwarming Altijd scherpe prijzen

KROON
VLOEREN IN STEEN

Ook bij Kroon **TEGELOUTLET** veel keuze, vanaf € 3,95 / m²

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

De Vluchtheuvel

Christelijke psychosociale hulpverlening

uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten

Samen aan de slag Betrokken en vertrouwd

Breed aanbod van hulp bij relatie- en persoonlijke problemen

Professionele christelijke hulp voor kinderen, jongeren en volwassenen
Gesprekslocaties bij u in de buurt
Veelal gereduceerde tarieven

www.stichtingdevluchtheuvel.nl / Tel: 0113-213098

Waarom Paul Roescher?

Wij geven u twaalf redenen!

3

Lager in prijs dan waar ook!

Badkamer Belle Vista Badkamer compleet
zoals opgesteld.

Kraakprijs:
1545,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

De Roo

BOEKHANDEL & ANTIQUARIAAT Tel: 078 612 40 81

www.derooboeken.nl

Vanaf NU al uw bestellingen

GRATIS verzonden (binnen Ned.)

HUIB RUIJGROK

ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

**Juridisch advies en administratieve
en praktische hulp bij:**

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- bewind en executele

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden
T 0344 745 104 M 06 19452290
info@huibruijgrok.nl www.huibruijgrok.nl

Uw trouwtekst in hout uitgesneden?

Tel. 0418-551383

www.houtsnijwerk.nl

NIEUWE UITGAVE

William Gadsby Deel 1 - preken €12,50

Preken v John Kershaw Deel 1/2 €19,50

078-6933783 www.hetbraambos.nl

EEN LIED OP DE SABBATDAG

MEDITATIEF ORGELSPEL OVER DE PSALMEN

André Nieuwkoop

bestel via: bestelmuziek.nu

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteurs: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E gjvanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 06-57773987
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblisserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
vóór de week van verschijning aangele-
verd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen

(bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berich-
ten en advertenties zonder overleg aan te
passen, in te korten of zonder opgave van
reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aan-
sprakelijkheid betreffende de inhoud van
de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Zalig worden op rechtsgronden

Hoe is de uitdrukking 'zalig worden op rechtsgronden' te verstaan? Waarom dat meervoud en over welk 'recht' gaat het dan?

Uitdrukking

In de geschiedenis van Gods Kerk zijn vele uitdrukkingen ontstaan die we rekenen onder 'de tale Kanaäns'. Sommigen zijn voluit afgeleid uit de Heilige Schrift of onze belijdenisgeschriften. Anderen zijn veel moeilijker te herleiden of zelfs af te wijzen op grond van Gods Woord. Weer andere uitdrukkingen willen iets zeggen wat grote betekenis heeft, maar gaan letterlijk genomen wat mank. Wellicht is dat ook het geval met 'zalig worden op rechtsgronden'. Deze uitdrukking komt in de Bijbel of belijdenis niet voor en we hebben haar ook nooit gelezen bij onze Reformatoren of oudvaders. De meervoudsvorm roept misschien de vraag op of er méér gronden zijn waarop een verloren zondaar zalig kan worden. En over welk 'recht' er dan gesproken wordt. Aan beide zaken willen we eerst wat woorden wijden. Gods onfeilbaar Woord zegt: 'En de zaligheid is in geen ander; want er is ook onder den hemel geen andere naam, die onder de mensen gegeven is, door welchen wij moeten zalig worden' (Hand. 4:12). Onze vaders verwijzen dan in de kanttekening naar de woorden, die de engel spreekt tot Jozef in de droom: 'En zij zal een Zoon baren, en gij zult Zijn Naam heten JEZUS; want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden' (Matth. 1:21). Alléén van die dierbare Middelaar staat geschreven: 'en het bloed van

Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde' (1 Joh. 1:7b). De bruid van het Lam kan alleen maar zalig worden op grond van dat bloed, als de enige grond van de zaligheid. Dan is het geen vraag meer over welk 'recht' het gaat: alléén door de toegerekende gerechtigheid van Christus kan een Adams-kind voor God bestaan en zalig worden. Om de woorden van onze Nederlandse Geloofsbelijdenis te gebruiken: 'Wij geloven dat wij geen toegang hebben tot God, dan alleen door den enigen Middelaar en Voorspraak, Jezus Christus, den Rechtvaardige; Dewelke hierom mens geworden is, verenigende tezamen de Goddelijke en de menselijke natuur, opdat wij mensen een toegang zouden hebben tot de Goddelijke Majesteit; anderszins ware ons de toegang gesloten' (...).

Betekenis

Nadat we dit schreven, haasten we ons om nog iets meer te schrijven over de bedoeling van deze uitdrukking. Om met een gedichtje uit het gezelschapsleven te beginnen: 'Genade dong om vrijgeleide, gerechtigheid hield aan om straf. Toen kwam Gods wijsheid tussenbeide, die ze allebei voldoening gaf'. Het gaat om de klemmende vraag hoe een zondaar in de rechte verhouding met God komt. Hoe we genade kunnen ontvangen in overeenstemming met Gods recht. We leven in een tijd waarin we mensen ontmoeten die daar niet of nauwelijks mee worstelen. De wetenschap dat er een Zaligmaaker is, schijnt hen gerust te stellen. Maar er zijn ook mensen die menen dat hun tranen, gebeden en bekommelingen toegang zullen verlenen tot de zaligheid. Lezer(es), God geve dat we iets verstaan van de worsteling die we aantreffen in Gods Woord en kernachtig in zondag 5 en 6 van onze Heidelbergse Catechismus is samengevat. Allereerst in de doorleving van Gods eisend recht: 'God wil dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede'. Er moet betaald worden en wij kunnen niet betalen. O, die bange doorleving dat 'ik' de schuld nog dagelijks meerder maak en dat er geen schepsel is dat voor 'mij' betalen kan. Opdat er plaats gemaakt zou worden voor Hem, Die zo heerlijk wordt uitgestald: 'Onze Heere Jezus Christus, Die ons van God tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en tot een volkomen verlossing geschonken is'. Dat is zalig worden, op grond van recht.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.